

Algoritmuselmélet

Hashelés

Katona Gyula Y.

Számítástudományi és Információelméleti Tanszék
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

9. előadás

Hashelés

Nem tételezzük fel a lehetséges kulcsok összességének (az U univerzumnak) a rendezettségét.

Hashelés

Nem tételezzük fel a lehetséges kulcsok összességének (az U univerzumnak) a rendezettségét.

Olyan módszer család, amely a keresés, beszúrás, törlés és módosítás gyors és egyszerű megvalósítását teszi lehetővé.

Hashelés

Nem tételezzük fel a lehetséges kulcsok összességének (az U univerzumnak) a rendezettségét.

Olyan módszer család, amely a keresés, beszúrás, törlés és módosítás gyors és egyszerű megvalósítását teszi lehetővé.

Nincs rendezés \implies nincs MIN, MAX, ...

Hashelés

Nem tételezzük fel a lehetséges kulcsok összességének (az U univerzumnak) a rendezettségét.

Olyan módszer család, amely a keresés, beszúrás, törlés és módosítás gyors és egyszerű megvalósítását teszi lehetővé.

Nincs rendezés \implies nincs MIN, MAX, ...

Cél: $S \subseteq U$ kulcshalmazzal azonosított állomány megszervezése úgy, hogy a fenti műveletek átlagos értelemben hatékonyak legyenek.

Hashelés

Nem tételezzük fel a lehetséges kulcsok összességének (az U univerzumnak) a rendezettségét.

Olyan módszer család, amely a keresés, beszúrás, törlés és módosítás gyors és egyszerű megvalósítását teszi lehetővé.

Nincs rendezés \implies nincs MIN, MAX, ...

Cél: $S \subseteq U$ kulcshalmazzal azonosított állomány megszerzése úgy, hogy a fenti műveletek átlagos értelemben hatékonyak legyenek.

Példa: Magyar állampolgárok személyi nyilvántartása
 \implies kulcs = 11 jegű személyi szám

Hashelés

Nem tételezzük fel a lehetséges kulcsok összességének (az U univerzumnak) a rendezettségét.

Olyan módszer család, amely a keresés, beszúrás, törlés és módosítás gyors és egyszerű megvalósítását teszi lehetővé.

Nincs rendezés \implies nincs MIN, MAX, ...

Cél: $S \subseteq U$ kulcshalmazzal azonosított állomány megszerzése úgy, hogy a fenti műveletek átlagos értelemben hatékonyak legyenek.

Példa: Magyar állampolgárok személyi nyilvántartása

\implies kulcs = 11 jegyű személyi szám

Lehetséges személyi számok: $4 \cdot 10^2 \cdot 12 \cdot 31 \cdot 10^3 \approx 148$ millió darab.

Hashelés

Nem tételezzük fel a lehetséges kulcsok összességének (az U univerzumnak) a rendezettségét.

Olyan módszer család, amely a keresés, beszúrás, törlés és módosítás gyors és egyszerű megvalósítását teszi lehetővé.

Nincs rendezés \implies nincs MIN, MAX, ...

Cél: $S \subseteq U$ kulcshalmazzal azonosított állomány megszerzése úgy, hogy a fenti műveletek átlagos értelemben hatékonyak legyenek.

Példa: Magyar állampolgárok személyi nyilvántartása

\implies kulcs = 11 jegyű személyi szám

Lehetséges személyi számok: $4 \cdot 10^2 \cdot 12 \cdot 31 \cdot 10^3 \approx 148$ millió darab.

Elég lefoglalni 11 millió rekordnak helyet.

Hashelés

Nem tételezzük fel a lehetséges kulcsok összességének (az U univerzumnak) a rendezettségét.

Olyan módszer család, amely a keresés, beszúrás, törlés és módosítás gyors és egyszerű megvalósítását teszi lehetővé.

Nincs rendezés \implies nincs MIN, MAX, ...

Cél: $S \subseteq U$ kulcshalmazzal azonosított állomány megszerzése úgy, hogy a fenti műveletek átlagos értelemben hatékonyak legyenek.

Példa: Magyar állampolgárok személyi nyilvántartása

\implies kulcs = 11 jegyű személyi szám

Lehetséges személyi számok: $4 \cdot 10^2 \cdot 12 \cdot 31 \cdot 10^3 \approx 148$ millió darab.

Elég lefoglalni 11 millió rekordnak helyet.

Olyan h függvény kell, ami minden személyi számhoz rendel egy egészet a $[0, 12 \cdot 10^6 - 1]$ intervallumból.

Hashelés

Nem tételezzük fel a lehetséges kulcsok összességének (az U univerzumnak) a rendezettségét.

Olyan módszer család, amely a keresés, beszúrás, törlés és módosítás gyors és egyszerű megvalósítását teszi lehetővé.

Nincs rendezés \implies nincs MIN, MAX, ...

Cél: $S \subseteq U$ kulcshalmazzal azonosított állomány megszerzése úgy, hogy a fenti műveletek átlagos értelemben hatékonyak legyenek.

Példa: Magyar állampolgárok személyi nyilvántartása

\implies kulcs = 11 jegyű személyi szám

Lehetséges személyi számok: $4 \cdot 10^2 \cdot 12 \cdot 31 \cdot 10^3 \approx 148$ millió darab.

Elég lefoglalni 11 millió rekordnak helyet.

Olyan h függvény kell, ami minden személyi számhoz rendel egy egészet a $[0, 12 \cdot 10^6 - 1]$ intervallumból.

Jó lenne ha, $K \neq K'$ esetén $h(K) \neq h(K')$ teljesülne, de ez nem lehetséges.

Hashelés

Nem tételezzük fel a lehetséges kulcsok összességének (az U univerzumnak) a rendezettségét.

Olyan módszer család, amely a keresés, beszúrás, törlés és módosítás gyors és egyszerű megvalósítását teszi lehetővé.

Nincs rendezés \implies nincs MIN, MAX, ...

Cél: $S \subseteq U$ kulcshalmazzal azonosított állomány megszerzése úgy, hogy a fenti műveletek átlagos értelemben hatékonyak legyenek.

Példa: Magyar állampolgárok személyi nyilvántartása

\implies kulcs = 11 jegyű személyi szám

Lehetséges személyi számok: $4 \cdot 10^2 \cdot 12 \cdot 31 \cdot 10^3 \approx 148$ millió darab.

Elég lefoglalni 11 millió rekordnak helyet.

Olyan h függvény kell, ami minden személyi számhoz rendel egy egészet a $[0, 12 \cdot 10^6 - 1]$ intervallumból.

Jó lenne ha, $K \neq K'$ esetén $h(K) \neq h(K')$ teljesülne, de ez nem lehetséges. \implies ütközések elkerülhetetlenek

Hashelés alapvető ötelete

Veszünk egy alkalmas h hash-függvényt, elsőnek a K kulcsú elemet a $h(K)$ cellába próbáljuk illeszteni.

Hashelés alapvető ötelete

Veszünk egy alkalmas h hash-függvényt, elsőnek a K kulcsú elemet a $h(K)$ cellába próbáljuk illeszteni.

Ha később érkezik egy K' elem, amire $h(K) = h(K')$, akkor ütközés van.

Hashelés alapvető ötelete

Veszünk egy alkalmas h hash-függvényt, elsőnek a K kulcsú elemet a $h(K)$ cellába próbáljuk illeszteni.

Ha később érkezik egy K' elem, amire $h(K) = h(K')$, akkor ütközés van.

Az **ütközések feloldására** több módszer is van, próbálunk más helyet találni K' -nek.

Hashelés alapvető ötelete

Veszünk egy alkalmas h **hash-függvényt**, elsőnek a K kulcsú elemet a $h(K)$ cellába próbáljuk illeszteni.

Ha később érkezik egy K' elem, amire $h(K) = h(K')$, akkor ütközés van.

Az **ütközések feloldására** több módszer is van, próbálunk más helyet találni K' -nek.

Fontos kérdés a **megfelelő hash függvény** kiválasztása is, pl. $h(K) = konst.$ nyilván nem praktikus.

Vödrös hashelés

Főleg külső táron tárolt, nagy állományok kezelésére.

Vödrös hashelés

Főleg külső táron tárolt, nagy állományok kezelésére.

Minden elemet, amelyre $h(K) = i$ beteszünk $V(i)$ -be, ha több ilyen is van, láncolt listaként.

Vödörös hashelés

Főleg külső táron tárolt, nagy állományok kezelésére.

Minden elemet, amelyre $h(K) = i$ beteszünk $V(i)$ -be, ha több ilyen is van, láncolt listaként.

$V[0 : M - 1]$ vödörkatalógus, $V[i]$ mutató egy vödörbe, amiben az elemek listái (lapláncai) vannak.

Vödörös hashelés

Főleg külső táron tárolt, nagy állományok kezelésére.

Minden elemet, amelyre $h(K) = i$ beteszünk $V(i)$ -be, ha több ilyen is van, láncolt listaként.

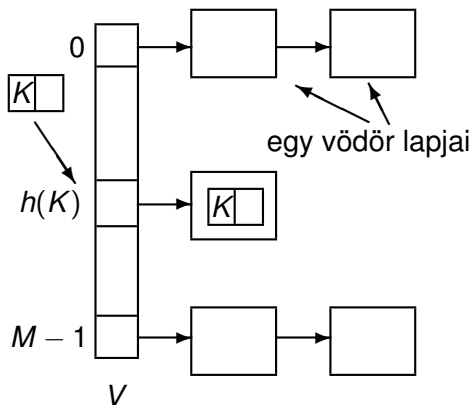
$V[0 : M - 1]$ vödörkatalógus, $V[i]$ mutató egy vödörbe, amiben az elemek listái (lapláncai) vannak. A vödrök mérete általában kicsi.

Vödörös hashelés

Főleg külső táron tárolt, nagy állományok kezelésére.

Minden elemet, amelyre $h(K) = i$ beteszünk $V(i)$ -be, ha több ilyen is van, láncolt listaként.

$V[0 : M - 1]$ vödörkatalógus, $V[i]$ mutató egy vödörbe, amiben az elemek listái (lapláncai) vannak. **A vödörök mérete általában kicsi.**

Kulcsok a vödörben

Hogyan helyezük az új kulcsot a vödörbe?

Kulcsok a vödörben

Hogyan helyezük az új kulcsot a vödörbe?

- Az első szabad helyre tesszük, ha kell, új lappal bővítünk (az elején).

Kulcsok a vödörben

Hogyan helyezük az új kulcsot a vödörbe?

- Az első szabad helyre tesszük, ha kell, új lappal bővítünk (az elején).
- Kulcs szerint rendezve vannak, beszúrásakor a helyére tesszük.

Kulcsok a vödörben

Hogyan helyezük az új kulcsot a vödörbe?

- Az első szabad helyre tesszük, ha kell, új lappal bővítünk (az elején).
- Kulcs szerint rendezve vannak, beszúráskor a helyére tesszük.

Keresés a hash-táblában

- Kiszámítjuk $h(K)$ -t.

Kulcsok a vödörben

Hogyan helyezük az új kulcsot a vödörbe?

- Az első szabad helyre tesszük, ha kell, új lappal bővítünk (az elején).
- Kulcs szerint rendezve vannak, beszúráskor a helyére tesszük.

Keresés a hash-táblában

- Kiszámítjuk $h(K)$ -t.
- A $V[h(K)]$ vödörben keresünk szekvenciálisan, addig megyünk, amíg megtaláljuk, vagy véget ér.

Kulcsok a vödörben

Hogyan helyezük az új kulcsot a vödörbe?

- Az első szabad helyre tesszük, ha kell, új lappal bővítünk (az elején).
- Kulcs szerint rendezve vannak, beszúráskor a helyére tesszük.

Keresés a hash-táblában

- Kiszámítjuk $h(K)$ -t.
- A $V[h(K)]$ vödörben keresünk szekvenciálisan, addig megyünk, amíg megtaláljuk, vagy véget ér.

Törlés ugyanígy.

Hashelés költsége

Külső táras szerkezet \implies lapelérések száma.

Hashelés költsége

Külső táras szerkezet \implies lapelérések száma.

M vödör van, és I -lapnyi rekordot tárolunk

\implies egy vödörbe átlagosan $\approx I/M$ lap kerül

\implies átlagos lánchossz: I/M

Hashelés költsége

Külső táras szerkezet \implies lapelérések száma.

M vödör van, és I -lapnyi rekordot tárolunk

\implies egy vödörbe átlagosan $\approx I/M$ lap kerül

\implies átlagos lánchossz: I/M

\implies **Sikeres keresés átlagos lépésszáma: $1 + I/2M$**

Hashelés költsége

Külső táras szerkezet \implies lapelérések száma.

M vödör van, és I -lapnyi rekordot tárolunk

\implies egy vödörbe átlagosan $\approx I/M$ lap kerül

\implies átlagos lánchossz: I/M

\implies **Sikeres keresés átlagos lépésszáma: $1 + I/2M$**

\implies **Sikertelen keresés átlagos lépésszáma: $1 + I/M$**

Hashelés költsége

Külső táras szerkezet \implies lapelérések száma.

M vödör van, és I -lapnyi rekordot tárolunk

\implies egy vödörbe átlagosan $\approx I/M$ lap kerül

\implies átlagos lánchossz: I/M

\implies **Sikeres keresés átlagos lépésszáma: $1 + I/2M$**

\implies **Sikertelen keresés átlagos lépésszáma: $1 + I/M$**

Hogyan válasszuk meg M -et?

Hashelés költsége

Külső táras szerkezet \implies lapelérések száma.

M vödör van, és I -lapnyi rekordot tárolunk

\implies egy vödörbe átlagosan $\approx I/M$ lap kerül

\implies átlagos lánchossz: I/M

\implies **Sikeres keresés átlagos lépésszáma: $1 + I/2M$**

\implies **Sikertelen keresés átlagos lépésszáma: $1 + I/M$**

Hogyan válasszuk meg M -et?

I/M legyen kb. 1, de hagyjunk rá 20%-ot.

Hashelés költsége

Külső táras szerkezet \implies lapelérések száma.

M vödör van, és I -lapnyi rekordot tárolunk

\implies egy vödörbe átlagosan $\approx I/M$ lap kerül

\implies átlagos lánchossz: I/M

\implies **Sikeres keresés átlagos lépésszáma:** $1 + I/2M$

\implies **Sikertelen keresés átlagos lépésszáma:** $1 + I/M$

Hogyan válasszuk meg M -et?

I/M legyen kb. 1, de hagyjunk rá 20%-ot.

Példa: 1 000 000 rekordból álló állományt szeretnénk láncolós módszerrel kezelni, egy lapon 5 rekord fér el.

Hashelés költsége

Külső táras szerkezet \implies lapelérések száma.

M vödör van, és I -lapnyi rekordot tárolunk

\implies egy vödörbe átlagosan $\approx I/M$ lap kerül

\implies átlagos lánchossz: I/M

\implies **Sikeres keresés átlagos lépésszáma:** $1 + I/2M$

\implies **Sikertelen keresés átlagos lépésszáma:** $1 + I/M$

Hogyan válasszuk meg M -et?

I/M legyen kb. 1, de hagyjunk rá 20%-ot.

Példa: 1 000 000 rekordból álló állományt szeretnénk láncolós módszerrel kezelni, egy lapon 5 rekord fér el.

Ekkor $I = 1\,000\,000/5 = 200\,000 \implies M \approx 220\,000 - 240\,000$

\implies keresés átlagos költsége valamivel 2 lapelérés alatt marad.

Hashelés nyitott címzéssel

Csak belső memóriás módszerként hasznosak.

Hashelés nyitott címzéssel

Csak belső memóriás módszerként hasznosak.

Fő ötlet: ha $h(K)$ már foglalt, keresünk egy üreset valamilyen módszerrel.

Hashelés nyitott címzéssel

Csak belső memóriás módszerként hasznosak.

Fő ötlet: ha $h(K)$ már foglalt, keresünk egy üreset valamilyen módszerrel.

Legyen $0, h_1(K), h_2(K), \dots, h_{M-1}(K)$ a $0, 1, \dots, M - 1$ számok egy permutációja.

Hashelés nyitott címzéssel

Csak belső memóriás módszerként hasznosak.

Fő ötlet: ha $h(K)$ már foglalt, keresünk egy üreset valamilyen módszerrel.

Legyen $0, h_1(K), h_2(K), \dots, h_{M-1}(K)$ a $0, 1, \dots, M-1$ számok egy permutációja.

\implies Végigpróbálgatjuk a $h(K) + h_i(K) \pmod{M}$ sorszámú cellákat ($i = 0, 1, \dots, M-1$) az első üres helyig, ahol a rekordot elhelyezzük.

Hashelés nyitott címzéssel

Csak belső memóriás módszerként hasznosak.

Fő ötlet: ha $h(K)$ már foglalt, keresünk egy üreset valamilyen módszerrel.

Legyen $0, h_1(K), h_2(K), \dots, h_{M-1}(K)$ a $0, 1, \dots, M - 1$ számok egy permutációja.

\implies Végigpróbálgatjuk a $h(K) + h_i(K) \pmod{M}$ sorszámú cellákat ($i = 0, 1, \dots, M - 1$) az első üres helyig, ahol a rekordot elhelyezzük.

\implies Ha nincs üres, a tábla betelt.

Hashelés nyitott címzéssel

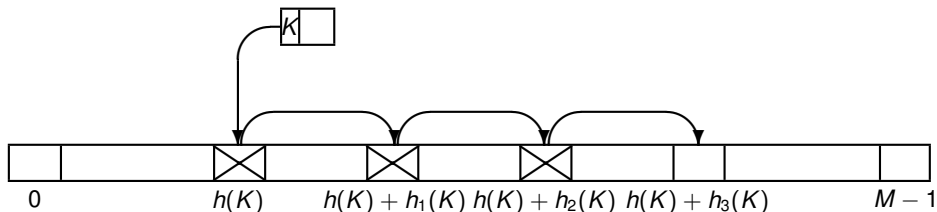
Csak belső memóriás módszerként hasznosak.

Fő ötlet: ha $h(K)$ már foglalt, keresünk egy üreset valamilyen módszerrel.

Legyen $0, h_1(K), h_2(K), \dots, h_{M-1}(K)$ a $0, 1, \dots, M-1$ számok egy permutációja.

\implies Végigpróbálgatjuk a $h(K) + h_i(K) \pmod{M}$ sorszámú cellákat ($i = 0, 1, \dots, M-1$) az első üres helyig, ahol a rekordot elhelyezzük.

\implies Ha nincs üres, a tábla betelt.

Lineáris próbálás

$$h_i(K) := -i$$

Lineáris próbálás

$$h_i(K) := -i$$

Visszafelé lépkedünk egyesével $h(K)$ -tól indulva az első üres helyig.

Lineáris próbálás

$$h_i(K) := -i$$

Visszafelé lépkedünk egyesével $h(K)$ -tól indulva az első üres helyig.

Sikeres keresés átlagos költsége:

$$C_N = \frac{1}{2} \left(1 + \frac{1}{1 - \alpha} \right)$$

Lineáris próbálás

$$h_i(K) := -i$$

Visszafelé lépkedünk egyesével $h(K)$ -tól indulva az első üres helyig.

Sikeres keresés átlagos költsége:

$$C_N = \frac{1}{2} \left(1 + \frac{1}{1 - \alpha} \right)$$

Sikertelen keresés átlagos költsége:

$$C'_N = \frac{1}{2} \left(1 + \left(\frac{1}{1 - \alpha} \right)^2 \right)$$

ahol $\alpha = N/M$ – a telítettségi (betöltöttségi) tényező, N – a táblában levő rekordok száma, M – a tábla celláinak száma.

Lineáris próbálás

$$h_i(K) := -i$$

Visszafelé lépkedünk egyesével $h(K)$ -tól indulva az első üres helyig.

Sikeres keresés átlagos költsége:

$$C_N = \frac{1}{2} \left(1 + \frac{1}{1 - \alpha} \right)$$

Sikertelen keresés átlagos költsége:

$$C'_N = \frac{1}{2} \left(1 + \left(\frac{1}{1 - \alpha} \right)^2 \right)$$

ahol $\alpha = N/M$ – a telítettségi (betöltöttségi) tényező, N – a táblában levő rekordok száma, M – a tábla celláinak száma.

α	2/3	0,8	0,9
C_N	2	3	5,5
C'_N	5	13	50,5

Lineáris próbálás

Példa: $M = 7$, $h(K) := K \pmod{7}$, lineáris próba,

Lineáris próbálás

Példa: $M = 7$, $h(K) := K \pmod{7}$, lineáris próba,
beillesztendő: 3, 11, 9, 4, 10.

0	1	2	3	4	5	6

Lineáris próbálás

Példa: $M = 7$, $h(K) := K \pmod{7}$, lineáris próba,
beillesztendő: 3, 11, 9, 4, 10.

0	1	2	3	4	5	6
			3			

Lineáris próbálás

Példa: $M = 7$, $h(K) := K \pmod{7}$, lineáris próba,
beillesztendő: 3, 11, 9, 4, 10.

0	1	2	3	4	5	6
			3	11		

Lineáris próbálás

Példa: $M = 7$, $h(K) := K \pmod{7}$, lineáris próba,
beillesztendő: 3, 11, 9, 4, 10.

0	1	2	3	4	5	6
		9	3	11		

Lineáris próbálás

Példa: $M = 7$, $h(K) := K \pmod{7}$, lineáris próba,
beillesztendő: 3, 11, 9, 4, 10.

0	1	2	3	4	5	6
	4	9	3	11		

Lineáris próbálás

Példa: $M = 7$, $h(K) := K \pmod{7}$, lineáris próba,
beillesztendő: 3, 11, 9, 4, 10.

0	1	2	3	4	5	6
10	4	9	3	11		

Lineáris próbálás

Példa: $M = 7$, $h(K) := K \pmod{7}$, lineáris próba,
beillesztendő: 3, 11, 9, 4, 10.

0	1	2	3	4	5	6
10	4	9	3	11		

Ha most töröljük a 9-et, akkor később nem találunk meg a 4-et.

Lineáris próbálás

Példa: $M = 7$, $h(K) := K \pmod{7}$, lineáris próba,
beillesztendő: 3, 11, 9, 4, 10.

0	1	2	3	4	5	6
10	4	9	3	11		

Ha most töröljük a 9-et, akkor később nem találnánk meg a 4-et.
 \implies 9 helyére egy speciális TÖRÖLT jelet pl. *-ot teszünk. \implies

Lineáris próbálás

Példa: $M = 7$, $h(K) := K \pmod{7}$, lineáris próba,
beillesztendő: 3, 11, 9, 4, 10.

0	1	2	3	4	5	6
10	4	9	3	11		

Ha most töröljük a 9-et, akkor később nem találnánk meg a 4-et.
 \implies 9 helyére egy speciális TÖRÖLT jelet pl. *-ot teszünk. \implies

0	1	2	3	4	5	6
10	4	*	3	11		

Lineáris próbálás

Példa: $M = 7$, $h(K) := K \pmod{7}$, lineáris próba,
beillesztendő: 3, 11, 9, 4, 10.

0	1	2	3	4	5	6
10	4	9	3	11		

Ha most töröljük a 9-et, akkor később nem találnánk meg a 4-et.
 \implies 9 helyére egy speciális TÖRÖLT jelet pl. *-ot teszünk. \implies

0	1	2	3	4	5	6
10	4	*	3	11		

Lineáris próba hátránya: Ha már sok cella tele van, kialakulnak egybefüggő csomók, megnő a keresési, beillesztési út.

Lineáris próbálás

Példa: $M = 7$, $h(K) := K \pmod{7}$, lineáris próba,
beillesztendő: 3, 11, 9, 4, 10.

0	1	2	3	4	5	6
10	4	9	3	11		

Ha most töröljük a 9-et, akkor később nem találnánk meg a 4-et.
 \implies 9 helyére egy speciális TÖRÖLT jelet pl. *-ot teszünk. \implies

0	1	2	3	4	5	6
10	4	*	3	11		

Lineáris próba hátránya: Ha már sok cella tele van, kialakulnak
egybefüggő csomók, megnő a keresési, beillesztési út.

\implies *elsődleges csomósodás*

Lineáris próbálás

Példa: $M = 7$, $h(K) := K \pmod{7}$, lineáris próba,
beillesztendő: 3, 11, 9, 4, 10.

0	1	2	3	4	5	6
10	4	9	3	11		

Ha most töröljük a 9-et, akkor később nem találnánk meg a 4-et.
 \implies 9 helyére egy speciális TÖRÖLT jelet pl. *-ot teszünk. \implies

0	1	2	3	4	5	6
10	4	*	3	11		

Lineáris próba hátránya: Ha már sok cella tele van, kialakulnak
egybefüggő csomók, megnő a keresési, beillesztési út.

\implies *elsődleges csomósodás*

Hashelés álvéletlen próbával

A $0, h_1(K), h_2(K), \dots, h_{M-1}(K)$ próbasorozat a $0, 1, \dots, M - 1$ számoknak egy a K kulcstól független álvéletlen permutációja.

Hashelés álvéletlen próbával

A $0, h_1(K), h_2(K), \dots, h_{M-1}(K)$ próbasorozat a $0, 1, \dots, M - 1$ számoknak egy a K kulcstól független álvéletlen permutációja. A sorozatnak gyorsan és hatékonyan reprodukálhatónak kell lennie, ezért **nem lehet „valódi” véletlent használni.**

Hashelés álvéletlen próbával

A $0, h_1(K), h_2(K), \dots, h_{M-1}(K)$ próbasorozat a $0, 1, \dots, M - 1$ számoknak egy a K kulcstól független álvéletlen permutációja. A sorozatnak gyorsan és hatékonyan reprodukálhatónak kell lennie, ezért **nem lehet „valódi” véletlent használni**. Ha $h(K) = h(L)$, akkor a K és L kulcsok teljes próbasorozata is megegyezik. \implies **másodlagos csomósodás**

Hashelés álvéletlen próbával

A $0, h_1(K), h_2(K), \dots, h_{M-1}(K)$ próbasorozat a $0, 1, \dots, M - 1$ számoknak egy a K kulcstól független álvéletlen permutációja. A sorozatnak gyorsan és hatékonyan reprodukálhatónak kell lennie, ezért nem lehet „valódi” véletlent használni. Ha $h(K) = h(L)$, akkor a K és L kulcsok teljes próbasorozata is megegyezik. \implies másodlagos csomósodás

Kvadratikus maradék próba

Legyen M egy $4k + 3$ alakú prímszám, ahol k egy egész.

Hashelés álvéletlen próbával

A $0, h_1(K), h_2(K), \dots, h_{M-1}(K)$ próbasorozat a $0, 1, \dots, M-1$ számoknak egy a K kulcstól független álvéletlen permutációja. A sorozatnak gyorsan és hatékonyan reprodukálhatónak kell lennie, ezért **nem lehet „valódi” véletlent használni.**

Ha $h(K) = h(L)$, akkor a K és L kulcsok teljes próbasorozata is megegyezik. \implies **másodlagos csomósodás**

Kvadratikus maradék próba

Legyen M egy $4k + 3$ alakú prímszám, ahol k egy egész. Ekkor a próbasorozat legyen

$$0, 1^2, -(1^2), 2^2, -(2^2), \dots, \left(\frac{M-1}{2}\right)^2, -\left(\frac{M-1}{2}\right)^2.$$

Hashelés álvéletlen próbával

A $0, h_1(K), h_2(K), \dots, h_{M-1}(K)$ próbasorozat a $0, 1, \dots, M-1$ számoknak egy a K kulcstól független álvéletlen permutációja. A sorozatnak gyorsan és hatékonyan reprodukálhatónak kell lennie, ezért **nem lehet „valódi” véletlent használni.**

Ha $h(K) = h(L)$, akkor a K és L kulcsok teljes próbasorozata is megegyezik. \implies **másodlagos csomósodás**

Kvadratikus maradék próba

Legyen M egy $4k + 3$ alakú prímszám, ahol k egy egész. Ekkor a próbasorozat legyen

$$0, 1^2, -(1^2), 2^2, -(2^2), \dots, \left(\frac{M-1}{2}\right)^2, -\left(\frac{M-1}{2}\right)^2.$$

Belátjuk, hogy ez tényleg permutáció.

Hashelés kvadratikus próbával

Lemma

Ha M egy $4k + 3$ alakú prímszám, akkor nincs olyan n egész, melyre $n^2 \equiv -1 \pmod{M}$.

Hashelés kvadratikus próbával

Lemma

Ha M egy $4k + 3$ alakú prímszám, akkor nincs olyan n egész, melyre $n^2 \equiv -1 \pmod{M}$.

Bizonyítás.

Indirekt tegyük fel, hogy n egy egész szám és $n^2 \equiv -1 \pmod{M}$.

Hashelés kvadratikus próbával

Lemma

Ha M egy $4k + 3$ alakú prímszám, akkor nincs olyan n egész, melyre $n^2 \equiv -1 \pmod{M}$.

Bizonyítás.

Indirekt tegyük fel, hogy n egy egész szám és $n^2 \equiv -1 \pmod{M}$. \implies

$$-1 = (-1)^{\frac{M-1}{2}} \equiv n^{2\frac{M-1}{2}} = n^{M-1} = n^{\varphi(M)} \equiv 1 \pmod{M}.$$

Hashelés kvadratikus próbával

Lemma

Ha M egy $4k + 3$ alakú prímszám, akkor nincs olyan n egész, melyre $n^2 \equiv -1 \pmod{M}$.

Bizonyítás.

Indirekt tegyük fel, hogy n egy egész szám és $n^2 \equiv -1 \pmod{M}$. \implies

$$-1 = (-1)^{\frac{M-1}{2}} \equiv n^{2\frac{M-1}{2}} = n^{M-1} = n^{\varphi(M)} \equiv 1 \pmod{M}.$$

Az utolsó lépésnél az Euler-Fermat-tételt használtuk.

Hashelés kvadratikus próbával

Lemma

Ha M egy $4k + 3$ alakú prímszám, akkor nincs olyan n egész, melyre $n^2 \equiv -1 \pmod{M}$.

Bizonyítás.

Indirekt tegyük fel, hogy n egy egész szám és $n^2 \equiv -1 \pmod{M}$. \implies

$$-1 = (-1)^{\frac{M-1}{2}} \equiv n^{2\frac{M-1}{2}} = n^{M-1} = n^{\varphi(M)} \equiv 1 \pmod{M}.$$

Az utolsó lépésnél az Euler-Fermat-tételt használtuk.

Hashelés kvadratikus próbával

Ha $0 \leq i < j \leq \frac{M-1}{2}$, akkor $i^2 \not\equiv j^2 \pmod{M}$. $\Leftarrow j^2 - i^2 = (j - i)(j + i)$
felbontás egyik tényezője sem lehet osztható M -mel, tehát a szorzatuk sem. ✓

Hashelés kvadratikus próbával

Ha $0 \leq i < j \leq \frac{M-1}{2}$, akkor $i^2 \not\equiv j^2 \pmod{M}$. $\Leftarrow j^2 - i^2 = (j - i)(j + i)$
felbontás egyik tényezője sem lehet osztható M -mel, tehát a szorzatuk sem. ✓

Ugyanígy $\implies -i^2 \not\equiv -j^2 \pmod{M}$. ✓

Hashelés kvadratikus próbával

Ha $0 \leq i < j \leq \frac{M-1}{2}$, akkor $i^2 \not\equiv j^2 \pmod{M}$. $\Leftarrow j^2 - i^2 = (j - i)(j + i)$ felbontás egyik tényezője sem lehet osztható M -mel, tehát a szorzatuk sem. ✓

Ugyanígy $\Rightarrow -i^2 \not\equiv -j^2 \pmod{M}$. ✓

A lemma miatt $(ij^{-1})^2 \not\equiv -1 \pmod{M}$, ahol j^{-1} a j elem inverze a $(\text{mod } M)$ maradékosztályok csoportjában a szorzásra nézve.

$\Rightarrow i^2 \not\equiv -j^2 \pmod{M}$ ✓

Hashelés kvadratikus próbával

Sikeres keresés költsége:

$$C_N \approx 1 - \log(1 - \alpha) - \frac{\alpha}{2}$$

Sikertelen keresés költsége:

$$C'_N \approx \frac{1}{(1 - \alpha)} - \alpha - \log(1 - \alpha)$$

Hashelés kvadratikus próbával

Sikeres keresés költsége:

$$C_N \approx 1 - \log(1 - \alpha) - \frac{\alpha}{2}$$

Sikertelen keresés költsége:

$$C'_N \approx \frac{1}{(1 - \alpha)} - \alpha - \log(1 - \alpha)$$

Ezek az összefüggések valamivel általánosabban érvényesek az olyan módszerekre, amelyekre $h_i(K) = f_i(h(K))$, vagyis ahol a $h(K)$ érték már az egész próbasorozatot meghatározza.

Kettős hashelés

G. de Balbine, J. R. Bell, C. H. Kaman, 1970 körül.

Kettős hashelés

G. de Balbine, J. R. Bell, C. H. Kaman, 1970 körül.

Lényeg: h mellett egy másik h' hash-függvényt is használunk de azt csak a próbasorozat előállításához.

Kettős hashelés

G. de Balbine, J. R. Bell, C. H. Kaman, 1970 körül.

Lényeg: h mellett egy másik h' hash-függvényt is használunk de azt csak a próbasorozat előállításához.

A $h'(K)$ értékek relatív prímek legyenek az M táblamérethez.

Kettős hashelés

G. de Balbine, J. R. Bell, C. H. Kaman, 1970 körül.

Lényeg: h mellett egy másik h' hash-függvényt is használunk de azt csak a próbasorozat előállításához.

A $h'(K)$ értékek relatív prímek legyenek az M táblamérethez.

A K kulcs próbasorozata: $h_i(K) := -i \cdot h'(K)$.

Kettős hashelés

G. de Balbine, J. R. Bell, C. H. Kaman, 1970 körül.

Lényeg: h mellett egy másik h' hash-függvényt is használunk de azt csak a próbasorozat előállításához.

A $h'(K)$ értékek relatív prímek legyenek az M táblamérethez.

A K kulcs próbasorozata: $h_i(K) := -i \cdot h'(K)$.

Ha M és $h'(K)$ relatív prímek

$\implies 0, -h'(K), -2h'(K), \dots, -(M-1)h'(K)$ sorozat elemei mind különbözők modulo M .

Kettős hashelés

G. de Balbine, J. R. Bell, C. H. Kaman, 1970 körül.

Lényeg: h mellett egy másik h' hash-függvényt is használunk de azt csak a próbasorozat előállításához.

A $h'(K)$ értékek relatív prímek legyenek az M táblamérethez.

A K kulcs próbasorozata: $h_i(K) := -i \cdot h'(K)$.

Ha M és $h'(K)$ relatív prímek

$\implies 0, -h'(K), -2h'(K), \dots, -(M-1)h'(K)$ sorozat elemei mind különbözők modulo M .

Fontos sajátossága: különböző K és K' kulcsok próbasorozatai jó eséllyel akkor is különbözők lesznek, ha $h(K) = h(K')$.

Kettős hashelés

A legjobb ismert implementációk időigénye (empirikus adatok alapján)

$$C_N \approx \frac{1}{\alpha} \log \frac{1}{(1-\alpha)} \quad \text{és} \quad C'_N \approx \frac{1}{1-\alpha}.$$

- A kettős hashelés kiküszöböli mindkétféle csomósodást.

Kettős hashelés

A legjobb ismert implementációk időigénye (empirikus adatok alapján)

$$C_N \approx \frac{1}{\alpha} \log \frac{1}{(1 - \alpha)} \quad \text{és} \quad C'_N \approx \frac{1}{1 - \alpha}.$$

- A kettős hashelés kiküszöböli mindkétféle csomósodást.
- Sikertelen keresés esetén minden érdekes α -ra gyorsabb, mint a lineáris próbálás.

Kettős hashelés

A legjobb ismert implementációk időigénye (empirikus adatok alapján)

$$C_N \approx \frac{1}{\alpha} \log \frac{1}{(1-\alpha)} \quad \text{és} \quad C'_N \approx \frac{1}{1-\alpha}.$$

- A kettős hashelés kiküszöböli mindkétféle csomósodást.
- Sikertelen keresés esetén minden érdekes α -ra gyorsabb, mint a lineáris próbálás.
- Sikeres kereséskor csak az $\alpha \geq 0,8$ tartományban lesz gyorsabb a lineáris próbálásnál.

Hash-függvények

- Legyen könnyen (gyorsan) számítható,

Hash-függvények

- Legyen könnyen (gyorsan) számítható,
- és minél kevesebb ütközést okozzon.

Hash-függvények

- Legyen könnyen (gyorsan) számítható,
- és minél kevesebb ütközést okozzon.

A második követelmény elég nehezen megfogható, mert a gyakorlatban előforduló kulcshalmazok egyáltalán nem véletlenszerűek.

Hash-függvények

- Legyen könnyen (gyorsan) számítható,
- és minél kevesebb ütközést okozzon.

A második követelmény elég nehezen megfogható, mert a gyakorlatban előforduló kulcshalmazok egyáltalán nem véletlenszerűek.

Hasznos tanácsok: $h(K)$ értéke lehetőleg a K kulcs minden bitjétől függjön

Hash-függvények

- Legyen könnyen (gyorsan) számítható,
- és minél kevesebb ütközést okozzon.

A második követelmény elég nehezen megfogható, mert a gyakorlatban előforduló kulcshalmazok egyáltalán nem véletlenszerűek.

Hasznos tanácsok: $h(K)$ értéke lehetőleg a K kulcs minden bitjétől függjön és a h értékészlete a teljes $[0, M - 1]$ címtartomány legyen.

Hash-függvények

- Legyen könnyen (gyorsan) számítható,
- és minél kevesebb ütközést okozzon.

A második követelmény elég nehezen megfogható, mert a gyakorlatban előforduló kulcshalmazok egyáltalán nem véletlenszerűek.

Hasznos tanácsok: $h(K)$ értéke lehetőleg a K kulcs minden bitjétől függjön és a h értékészlete a teljes $[0, M - 1]$ címtartomány legyen.

Két gyakran használt módszer hash-függvény előállítására az **osztó-** és a **szorzómódszer**.

Osztómódszer

Legyen $h(K) := K \pmod{M}$,
ahol M a tábla vagy a vödörkatalógus mérete.

Osztómódszer

Legyen $h(K) := K \pmod{M}$,
ahol M a tábla vagy a vödörkatalógus mérete.
Feltesszük, hogy a kulcsok egész számok.

Osztómódszer

Legyen $h(K) := K \pmod{M}$,
ahol M a tábla vagy a vödörkatalógus mérete.
Feltesszük, hogy a kulcsok egész számok.
A $h(K)$ számítása gyors és egyszerű.

Osztómódszer

Legyen $h(K) := K \pmod{M}$,
ahol M a tábla vagy a vödörkatalógus mérete.

Feltesszük, hogy a kulcsok egész számok.

A $h(K)$ számítása gyors és egyszerű.

A tábla mérete sem teljesen közömbös.

Például ha M a 2 egy hatványa, akkor $h(K)$ csak a kulcs utolsó néhány bitjétől függ.

Osztómódszer

Legyen $h(K) := K \pmod{M}$,
ahol M a tábla vagy a vödörkatalógus mérete.

Feltesszük, hogy a kulcsok egész számok.

A $h(K)$ számítása gyors és egyszerű.

A tábla mérete sem teljesen közömbös.

Például ha M a 2 egy hatványa, akkor $h(K)$ csak a kulcs utolsó néhány bitjétől függ.

A jó M értékeket illetően van egy széles körben elfogadott recept:

D. E. Knuth javaslata: M -et prímmel választjuk, úgy, hogy M nem osztja $r^k + a$ -t, ahol r a karakterkészlet elemszáma (pl. 128, vagy 256) és a , k „kicsi” egészek.

Osztómódszer

Legyen $h(K) := K \pmod{M}$,
ahol M a tábla vagy a vödörkatalógus mérete.

Feltesszük, hogy a kulcsok egész számok.

A $h(K)$ számítása gyors és egyszerű.

A tábla mérete sem teljesen közömbös.

Például ha M a 2 egy hatványa, akkor $h(K)$ csak a kulcs utolsó néhány bitjétől függ.

A jó M értékeket illetően van egy széles körben elfogadott recept:

D. E. Knuth javaslata: M -et prímmel választjuk, úgy, hogy M nem osztja $r^k + a$ -t, ahol r a karakterkészlet elemszáma (pl. 128, vagy 256) és a , k „kicsi” egészek.

M prímmel:

- Lényeges feltétel a kvadratikus maradék próbánál.

Osztómódszer

Legyen $h(K) := K \pmod{M}$,
ahol M a tábla vagy a vödörkatalógus mérete.

Feltesszük, hogy a kulcsok egész számok.

A $h(K)$ számítása gyors és egyszerű.

A tábla mérete sem teljesen közömbös.

Például ha M a 2 egy hatványa, akkor $h(K)$ csak a kulcs utolsó néhány bitjétől függ.

A jó M értékeket illetően van egy széles körben elfogadott recept:

D. E. Knuth javaslata: M -et prímmel választjuk, úgy, hogy M nem osztja $r^k + a$ -t, ahol r a karakterkészlet elemszáma (pl. 128, vagy 256) és a , k „kicsi” egészek.

M prím:

- Lényeges feltétel a kvadratikus maradék próbánál.
- Kettős hashelésnél könnyű hozzájuk relatív prím számot találni .

Szorómódszer

β egy rögzített paraméter.

Szorzó módszer

β egy rögzített paraméter.

$$h(K) := \lfloor M \cdot \{\beta K\} \rfloor.$$

$\{x\}$ jelöli az x valós szám törtrészét.

Szorzó módszer

β egy rögzített paraméter.

$$h(K) := \lfloor M \cdot \{\beta K\} \rfloor.$$

$\{x\}$ jelöli az x valós szám törtrészét.

Szemléletesen: $\{\beta K\}$ kiszámításával a K kulcsot „véletlenszerűen” belőjük a $[0, 1)$ intervallumba, majd az eredményt felskálázzuk a címtartományba.

Szorzó módszer

β egy rögzített paraméter.

$$h(K) := \lfloor M \cdot \{\beta K\} \rfloor.$$

$\{x\}$ jelöli az x valós szám törtrészét.

Szemléletesen: $\{\beta K\}$ kiszámításával a K kulcsot „véletlenszerűen” belőjük a $[0, 1)$ intervallumba, majd az eredményt felskálázzuk a címtartományba.

Hatékonyan számítható speciális eset:

$M = 2^t$, $w = 2^{32}$, és legyen A egy a w -hez relatív prím egész.

Ekkor $\beta = \frac{A}{w}$ választás mellett $h(K)$ igen jól számolható.

A számok bináris ábrázolásával dolgozva lényegében egy szorzást és egy eltolást kell elvégezni.

A szorzó módszer jól viselkedik számtani sorozatokon.

Szorzó módszer

β egy rögzített paraméter.

$$h(K) := \lfloor M \cdot \{\beta K\} \rfloor.$$

$\{x\}$ jelöli az x valós szám törtrészét.

Szemléletesen: $\{\beta K\}$ kiszámításával a K kulcsot „véletlenszerűen” belőjük a $[0, 1)$ intervallumba, majd az eredményt felskálázzuk a címtartományba.

Hatékonyan számítható speciális eset:

$M = 2^t$, $w = 2^{32}$, és legyen A egy a w -hez relatív prím egész.

Ekkor $\beta = \frac{A}{w}$ választás mellett $h(K)$ igen jól számolható.

A számok bináris ábrázolásával dolgozva lényegében egy szorzást és egy eltolást kell elvégezni.

A szorzó módszer jól viselkedik számtani sorozatokon.

pl. termék1, termék2, termék3, ... esetében.

Szorómódszer

β egy rögzített paraméter.

$$h(K) := \lfloor M \cdot \{\beta K\} \rfloor.$$

$\{x\}$ jelöli az x valós szám törtrészét.

Szemléletesen: $\{\beta K\}$ kiszámításával a K kulcsot „véletlenszerűen” belőjük a $[0, 1)$ intervallumba, majd az eredményt felskálázzuk a címtartományba.

Hatékonyan számítható speciális eset:

$M = 2^t$, $w = 2^{32}$, és legyen A egy a w -hez relatív prím egész.

Ekkor $\beta = \frac{A}{w}$ választás mellett $h(K)$ igen jól számolható.

A számok bináris ábrázolásával dolgozva lényegében egy szorzást és egy eltolást kell elvégezni.

A szorzómódszer jól viselkedik számtani sorozatokon.

pl. termék₁, termék₂, termék₃, ... esetében.

Megmutatható, hogy a $h(K)$, $h(K + d)$, $h(K + 2d)$... sorozat közelítőleg számtani sorozat lesz, azaz h jól „szétdobja” a kulcsok számtani sorozatait.

Szorómódszer

β egy rögzített paraméter.

$$h(K) := \lfloor M \cdot \{\beta K\} \rfloor.$$

$\{x\}$ jelöli az x valós szám törtrészét.

Szemléletesen: $\{\beta K\}$ kiszámításával a K kulcsot „véletlenszerűen” belőjük a $[0, 1)$ intervallumba, majd az eredményt felskálázzuk a címtartományba.

Hatékonyan számítható speciális eset:

$M = 2^t$, $w = 2^{32}$, és legyen A egy a w -hez relatív prím egész.

Ekkor $\beta = \frac{A}{w}$ választás mellett $h(K)$ igen jól számolható.

A számok bináris ábrázolásával dolgozva lényegében egy szorzást és egy eltolást kell elvégezni.

A szorzómódszer jól viselkedik számtani sorozatokon.

pl. termék₁, termék₂, termék₃, ... esetében.

Megmutatható, hogy a $h(K)$, $h(K + d)$, $h(K + 2d)$... sorozat közelítőleg számtani sorozat lesz, azaz h jól „szétdobja” a kulcsok számtani sorozatait.

Tétel (T. Sós Vera, 1957)

Legyen β irracionális szám, és nézzük a $0, \{\beta\}, \{2\beta\}, \dots, \{n\beta\}$ pontok által meghatározott $n + 1$ részintervallumot $[0, 1)$ -ben. Ezek hosszai legfeljebb 3 különböző értéket vehetnek fel, és $\{(n + 1)\beta\}$ a leghosszabbak egyikét fogja két részre vágni.

Szorzó módszer

Tétel (T. Sós Vera, 1957)

Legyen β irracionális szám, és nézzük a $0, \{\beta\}, \{2\beta\}, \dots, \{n\beta\}$ pontok által meghatározott $n + 1$ részintervallumot $[0, 1)$ -ben. Ezek hosszai legfeljebb 3 különböző értéket vehetnek fel, és $\{(n + 1)\beta\}$ a leghosszabbak egyikét fogja két részre vágni.

Következmény: A szorzó módszer esetén mindig elég egyenletesen lesznek szétszórva a hashértékek (ha a bemenet egy számtani sorozat).

Szorómódszer

Tétel (T. Sós Vera, 1957)

Legyen β irracionális szám, és nézzük a $0, \{\beta\}, \{2\beta\}, \dots, \{n\beta\}$ pontok által meghatározott $n + 1$ részintervallumot $[0, 1)$ -ben. Ezek hosszai legfeljebb 3 különböző értéket vehetnek fel, és $\{(n + 1)\beta\}$ a leghosszabbak egyikét fogja két részre vágni.

Következmény: A szorzómódszer esetén mindig elég egyenletesen lesznek szétszórva a hashértékek (ha a bemenet egy számtani sorozat).

A $[0, 1)$ -beli számok közül a legegyszerűsebb eloszlást a

$\beta = \phi^{-1} = \frac{\sqrt{5}-1}{2} = 0.618033988\dots$ és a $\beta = \phi^{-2} = 1 - \phi^{-1}$ értékek adják.

Szorómódszer

Tétel (T. Sós Vera, 1957)

Legyen β irracionális szám, és nézzük a $0, \{\beta\}, \{2\beta\}, \dots, \{n\beta\}$ pontok által meghatározott $n + 1$ részintervallumot $[0, 1)$ -ben. Ezek hosszai legfeljebb 3 különböző értéket vehetnek fel, és $\{(n + 1)\beta\}$ a leghosszabbak egyikét fogja két részre vágni.

Következmény: A szorzómódszer esetén mindig elég egyenletesen lesznek szétszórva a hashértékek (ha a bemenet egy számtani sorozat).

A $[0, 1)$ -beli számok közül a legegyszerűsebb eloszlást a

$\beta = \phi^{-1} = \frac{\sqrt{5}-1}{2} = 0.618033988\dots$ és a $\beta = \phi^{-2} = 1 - \phi^{-1}$ értékek adják.

\implies Érdemes a szorzómódszernél az A -t úgy választani, hogy $\frac{A}{W}$ közel legyen ϕ^{-1} -hez. \implies *Fibonacci-hashelés*

A kettős hashelés második függvénye

Olyan h' függvény kell, melynek értékei a $[0, M - 1]$ intervallumba esnek, és relatív prímek az M -hez.

A kettős hashelés második függvénye

Olyan h' függvény kell, melynek értékei a $[0, M - 1]$ intervallumba esnek, és relatív prímek az M -hez.

Ha M prím \implies

$$h'(K) := K \pmod{M - 1} + 1.$$

A kettős hashelés második függvénye

Olyan h' függvény kell, melynek értékei a $[0, M - 1]$ intervallumba esnek, és relatív prímek az M -hez.

Ha M prím \implies

$$h'(K) := K \pmod{M - 1} + 1.$$

$\implies h'(K)$ és M relatív prímek.

A kettős hasjelés második függvénye

Olyan h' függvény kell, melynek értékei a $[0, M - 1]$ intervallumba esnek, és relatív prímek az M -hez.

Ha M prím \implies

$$h'(K) := K \pmod{M - 1} + 1.$$

$\implies h'(K)$ és M relatív prímek.

Mivel $h'(K)$ minden értéket felvesz 1 és $M - 1$ között, ezért elég sok különböző próbasorozatot ad.